

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО МІСІОНЕРСЬКОГО ТОВАРИСТВА «СВІТЛО НА СХОДІ»

ВІРА і ЖИТТЯ

2•2024

**ВІД АТЕЇЗМУ
ДО ВІРИ**

**СТРАЖДЕННА
ЦЕРКВА**

**МІЙ БОГ
НЕ ПОМИЛЯЄТЬСЯ**

ДЕ ТВІЙ ОТЕЦЬ?

50
РОКІВ
ЖУРНАЛУ

У НОМЕРІ:

4

Проповідь Михайло ЧЕРЕНКОВ

ДЕ Ж БОГ?
7

Мала кафедра Віктор ТАНЦЮРА

ПИТАННЯ АВАКУМА
8

Наше інтерв'ю Василь ДАВИДЮК

МІЙ БОГ НЕ ПОМИЛЯЄТЬСЯ
10

Сторінки історії Олександр СИБІЛЬОВ

НАБУТТЯ ВІРИ
14

Духовна стаття Олександр ЗАЙЦЕВ

БОГ І ОТЕЦЬ
16

Роздуми над Словом

ПЕРШІ КРОКИ
17

Сторінки історії Іван БАРЧУК

ФІЛОСОФ ЮСТИН
18

Аргумент Сергій ГОЛОВІН

ПРО БДЖІЛ ТА ІНОПЛАНЕТЯН
20

Про Слово вічне Юрій СИПКО

ВОНО ТОГО ВАРТЕ!
22

Точка зору Сергій ГОЛОВІН

ВІД АТЕЇЗМУ ДО ВІРИ
23

Молитва Генрі НУВЕН

ПРОХАННЯ ПРО МИЛІСТЬ
24

Есе Олександр СИБІЛЬОВ

СТРАЖДЕННА ЦЕРКВА
26

Свідчення Віктор ТАНЦЮРА

БІЖЕНЦІ ВІД ВІЙНИ
30

Листи читачів

Я ПАМ'ЯТАЮ...

БАЧУ БОГА КОЖЕН ДЕНЬ

Анна ВЕЛЬК-ДЕЄР

Бачу Бога кожен день,
 Як відкрию вранці свої очі,
 В дивнім небі голубім,
 В перевеслі золотім –
 Як промінь сонця!

Всюди Ти,
 Нескінченний Бог Творець,
 Нескінченний Бог Отець,
 Та незмінний у любові!
 Ти милосердний і святий,
 Буди на небі й на землі
 Благословен!

Всюди Ти, Бог благий!
 Слава Тобі! Навіки слава!
 Всюди Ти, Бог благий!
 Слава Тобі! Навіки слава!

Бачу Бога кожен день:
 В райдузі у небі та в дощеві,
 В пелюстках троянди у руці,
 У птахах, що восени
 Летять у вирій!

Бачу Бога кожен день
 На шляху моїм,
 Що йде до Неба!
 В серці духом Ти живеш!
 Ті пісні, що Ти гаси,
 Співатиму гля Тебе!

**У ГОЛОВНОМУ – ЄДНІСТЬ,
 У ДРУГОРЯДНОМУ – ВОЛЯ,
 У ВСЬОМУ – ЛЮБОВ.**

Бл. Августин

Коли ж Ірод побачив Ісуса, то дуже зрадів, бо він від давнього часу бажав Його бачити, — багато за Нього чував, і сподівався побачити чудо яке, що буває від Нього.

Лк. 23:8

ДЕ БОГ?

Живемо в Україні в дуже непростий час. І не тільки в Україні – у світі все нестійко, немає впевненості, що буде завтра, немає жодних гарантій, які хотілося б мати людям, щоб рішуче планувати, дивлячись далеко вперед.

Горе людське дуже помножилось, сльози, неймовірний біль від жахливих втрат – і водночас поруч разюча байдужість до цього горя з боку тих людей, хто поряд, хто мав би бути підтримкою.

Хтось на горі людей безчесно, утративши всяку людяність, наживається...

І починаєш усвідомлювати, що високе, жертвне заради ближніх, і низьке, бруральне, гидке, безсоромне – перебивають зовсім поруч.

Від цього серце рветься, мучиться, наче Лот у Содомі.

І голосніше лунають запитання в деяких людей – ДЕ БОГ? Чому Він допускає все це, якщо Він є?

Зазвичай ці запитання з'являються у людей, які користуються милостями Божими – благополуччям, безпекою, миром у країні, усім необхідним для себе і своїх дітей. Але Бога ніяк не згадують і не поклоняються Йому, навіть зневажають Його, коли все добре.

А в тяжкі часи ще й безсоромно звинувачують Бога, що Він не дбає про комфорт їхнього богопротивного життя, щоб вони знову стверджувались у сліпоті й неправді, яка скеровує їх прямісінько до пекла.

А ще в такі випробувальні часи ми помічаємо дуже багато того, чого не помічали в мирний час.

Діти Божі піддаються перевірці: чи дійсно їм достатньо благодати Христової для стійкої надії у критичних ситуаціях, чи справді вони покладаються на благодать свого Небесного Батька, чи дійсно Бог є для них суверенним БОГОМ, Який найдосконалішим чином править Своїм творінням. Чи служимо Йому завжди, за всіх обставин, від щирого серця і без зайвих запитань.

Якщо хтось запитусь: «Де ваш Бог?», то ось відповідь: «Він завжди на престолі правди, милости і благодати з прагненням добра всьому Своему творінню!»

Тільки ми через сліпоту й гординю не завжди можемо це усвідомлювати, тому й говоримо нерозумні речі навіть про Бога, Який є абсолютна любов.

На ці непрості сьогодні запитання й будуть роздуми на сторінках журналу.

Нехай Господь через авторів публікацій проговорить необхідне для кожного індивідуально заради більшого пізнання Його величчя, премудрости і слави.

Благословенного вам читання!

Василь ДАВИДЮК,
головний редактор

Я не зустрівач іще людину, яка у своєму житті жодного разу не запитувала: «Де ж Бог?» Люди можуть говорити, що вони не релігійні, що тема Бога їх не цікавить. Але це – допоки в них усе добре. Коли ж трапляється щось страшне, то навіть агностики й атеїсти запитують, і часом не просто запитують, а воляють: «Де ж Бог?!»

Дозвольте мені зізнатися – я також запитую себе, а іноді навіть плачу й воляю: «Де ж Ти, Боже?» Я християнин і про Бога знаю чимало. Я знаю, що Він є. Але де Він? Де Він, коли так потрібний мені тут і зараз?

Іншими словами, ми хочемо не просто знати, що Бог є десь там, ми хочемо бачити й переживати Його безпосередню присутність у нашій життєвій ситуації. Багато людей може сказати про Бога, що Він є «в принципі» або «на небі». Набагато менше тих, які можуть сказати, що Він – ось тут, в обставинах мого життя, у мені.

Відколи Бог відкрився людям в Ісусі Христі, Він залишається близьким і доступним для кожного з нас через Духа Святого. Бог Отець явив Себе в Сині, і ми можемо

через одкровення Духа Святого знати Сина як втіленого й Того, Хто перебуває з нами.

Бога Отця ніхто ніколи не бачив, але Ісус показав Його нам (див. Ів. 1:18). Хоча Ісус піднісся, Він перебуває з нами через Духа Святого (див. Ів. 14:26; 15:26; 16:7). Ми не покинуті. Триєдиний Бог перебуває з нами.

Де ж Бог? Він не ховається, Він – відкривається. Але щоб побачити Його, щоб зустрітися з Ним, ми повинні шукати Його там, де потрібно. Іноді біль, страх, розчарування закривають наші очі, серце та вуха. Ми начебто запроторюємо себе у в'язницю і звинувачуємо у своєму становищі всіх: людей, обставини, Бога. Але двері відчиняються зсередини. Бог запрошує нас вийти до Нього й терпляче чекає, поки ми зважимося на перший крок.

Дехто вдає, ніби шукає Бога всередині себе. Але правда в тому, що всередині нас, окрім порожнечі, нічого немає. Якщо ми хочемо знайти Бога, нам потрібно вийти за межі себе, своїх уявлень, свого минулого.

Нам потрібно знову відкрити й підвести очі, подивитися на своє життя пильно, адже Бог у ньому присутній. Куди ж дивитись і де Його шукати?

ДЕ Ж

Триєдиний Бог відкриває Себе троїстим чином.

По-перше, Бог як Батько продовжує відкривати Себе у творінні (див. Рим. 1:20).

Людина спотворила себе й усе навколо, але створений Богом світ досі прекрасний. Природа говорить про геніального, доброго Творця, Який любить Своє творіння. Коли мені треба побути наодинці з Богом, я беру із собою Біблію і рушаю в ліс. Я читаю Боже Слово, а також чую Його голос у шепоті дерев, поривах вітру, співі птахів; я розпізнаю Його дизайн у красі риб і тварин, неповторних заходах сонця і найтоншому устрої Всесвіту.

Друже, якщо ти втомився від безбожного життя, подивися на красу Божого творіння. Ні, краса світ не рятує, але вона нагадує про Бога й показує нам Його знаки.

По-друге, Дух Святий продовжує діяти через свідків воскресіння Ісуса (див. Дії, 1:8).

Дух Святий відкриває Себе переважно в церкві, у громаді учнів Ісуса, а також у їхньому свідченні світові. Друже, якщо ти не знаєш, куди йти, де дізнатися про Бога чи знайти Його, поспішай у живу євангельську церкву.

Під час дискусії з атеїстами в Біллі Грема запитали:

– Де ваш Бог? Він давно помер!

– Ні, мій Бог не помер! Я сьогодні вранці з Ним розмовляв, – заперечив Біллі Грем.

Бог прийшов не для того, щоб скасувати страждання, і навіть не для того, щоб їх пояснити. Він прийшов, щоб наповнити їх Своєю присутністю.

Поль КЛОДЕЛЬ

БОГ?

Церква – це початок нового Божого творіння. Так, уся природа – це Божий храм, де творіння поклоняється Творцеві. Ми в цьому світі – як у храмі. Але в церкві ми ще ближчі до Бога, бо тепер храмом стають люди, народжені від Духа і зібрані в ім'я Ісуса. Тепер храм – це ми, тепер Бог – у нас.

Ось чому всіх, хто шукає Бога, Святий Дух приводить до церкви.

По-третє, центром усього одкровення Бога людям залишається Боголюдина Ісус Христос (див. Євр. 1:1–2). Усе творіння було викуплено Ним і тепер чекає Його воцаріння. Церква проповідує спасіння в Ньому і також чекає на Його друге пришествя. У цьому світі все свідчить про Ісуса. Іншого імені, іншого шляху просто немає (див. Дії, 4:12). У Ньому милосердя Отця. Про Нього говорить і до Нього веде Святий Дух. Без Нього творіння залишається хоч і величним, але порожнім храмом. Без Нього церква перетворюється на звичайну благодійну організацію.

Без Ісуса ми не знаємо ні Отця, ні Святого Духа. Ісус виконав волю Отця й обіцяв послати Духа. З Писання ми знаємо, що Бог ніколи не залишав і не залишає світ без Своєї присутності. Чому? Тому що «так-бо Бог полюбив

світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне» (Ів. 3:16).

Втілення Ісуса відкрило кожній людині безмірну Божу любов і вічне життя. Це дає нам набагато більше, ніж нові знання про Бога. Це дає нам незбагненну близькість до Бога. Як це впливає на наше життя?

Ісус – це Бог, Який став близьким настільки, щоб прийняти нашу плоть, розділити з нами простий хліб і гіркі сльози, пережити тягар звичайного земного життя і страхіття найжорстокішої страти. Його смерть за нас на хресті означає, що Він з нами скрізь і завжди, коли ми страждаємо. Той, Хто постраждав замість нас, страждає разом з нами. А разом з Ним страждає і вся Трійця.

Про єдність Сина і Духа Святого говорив Сам Ісус. Він ясно сказав, що Дух Святий продовжить Його місію: «Він прославить Мене, бо Він візьме з Мого...» (див. Ів. 16:7–15). І не буде суперечности, а буде розвиток розпочатого, роз'яснення події, виконання обіцяного.

Набагато складніше побачити єдність Отця і Сина. Іноді люди вважають, ніби Ісус – це добрий Бог, а Бог Отець – суворий; Ісус – на нашому боці, а Батько – досі проти нас. Іншими словами, по-людськи нам важко вмістити, що Ісус є Богом. Ми схожі на сучасників Ісуса, які відповідали на Його прекрасні проповіді та чудеса приблизно так: «Нам подобається, що Ти говориш і робиш. Але це Ти. А де ж Бог Отець? Де Він у всьому цьому? Що Він про це думає?»

На запитання «Де Твій Батько?» Ісус відповів прямо: «Не знаєте ви ні Мене, ні Мого Отця. Якби знали Мене, то й Отця Мого знали б» (Ів. 8:19). Таким чином Христос дав релігійним лідерам зрозуміти, що вони не знають Бога, Якого називають Своїм. Вони не

просто не знають Бога, вони навіть не можуть знати Його взагалі. Тому що Бог розкривається так, як хоче Сам. Раніше через закон і пророків. Тепер – в Ісусі. І якщо люди відкидають Ісуса, вони відкидають Бога.

Іншим разом Ісус сказав гранично ясно: «Я й Отець – Ми одне!» (Ів. 10:30). Єдиний, через Кого можна дізнатися про Отця, – Ісус Христос. Самовідкриття Бога в Ісусі є єдиним шляхом, відкритим для нас до Нього.

На наше болісне запитання «Де ж Бог?» Ісус, Який страждає за нас і співчуває, відповідає: «Бог – на хресті». Там не лише Ісус, там уся Трійця.

Та хіба не залишив Отець Сина на хресті? І хіба не залишає Він нас у наших критичних ситуаціях, коли ми стогнемо чи кричимо: «Де ж Ти, Боже?», страждаючи та вмираючи від глузувань та ударів лиходіїв?

У смертних муках Ісус говорить дивні слова: «Боже Мій, Боже Мій, нащо Мене Ти покинув? (Мт. 27:46). Це пряма цитата відомого псалма (див. Пс. 21:2). Якщо її читати в контексті всього псалма, сенс стає зрозумілішим.

Отець ніколи не залишав Сина й ніколи не покидає нас. Ці слова того самого псалма стверджують нас у вірі та довірі: «Хто боїться Господа, прославляйте Його, увесь Яковів рід – шануйте Його, страхайтеся Його, все насіння Ізраїлеве, бо Він не погордував і не зневажив страждання убогого, і від нього обличчя Свого не сховав, а почув, як він кликав до Нього!» (Пс. 21:24–25).

Батько не відвернувся від стражденного Сина, Він чув усі Його передсмертні слова і стогін. Батько був там разом із Сином, у Сині.

Батько завжди з нами. Йому можна довірити кожну хвилину свого життя, і навіть своє останнє зітхання, як

це зробив Ісус. «І, скрикнувши голосом гучним, промовив Ісус: “Отче, у руки Твої віддаю Свого духа!” І це прорікши, Він духа віддав...» (Лк. 23:46).

Передсмертні слова Ісуса зрозумілі всім, хто переживав смертельні муки: «Отче, чому так страшно?» Але в цих самих словах є і втіха всім мученикам: «У руки Твої віддаю Свого духа». Ці слова звучать надзвичайно потужно, ніби Ісус хотів, щоб цієї миті всі побачили стражденного Сина в обіймах всесильного Батька.

Отець ніколи не залишав Сина. І Син це знав. У запитанні «Нащо Мене Ти покинув?» виражені біль і скорбота, але аж ніяк не сумнів і розпач. Також це нагадування про пророчі слова Давида, у яких є не тільки плач страждених, а й торжество всіх, хто покладається на Господа.

Якщо ми вважаємо, що Бог Отець залишив Сина самого вмирати на хресті, то в труднощах нашого життя нам залишається лише мучитися і волати: «Де ж Бог?» А якщо ми віримо, що Бог втілювався в Ісусі, так що Батько і Син були одним цілим навіть під час смертельних мук, то ми вчимося бачити й відчувати присутність Божу в найважчі хвилини.

Відтоді хрест став символом не стільки страждання і смерті, а любові та перемоги. Бог на хресті страждає і тріумфує. На хресті проявляється вся глибина людського падіння і вся повнота Божого співчуття до Його блудних дітей.

Де ж Бог? Він тут. Він чує твоє запитання. Він показує Себе у красі творіння. Він запрошує тебе до Церкви, Божої сім'ї. Він дивиться на тебе очима Ісуса, Страждальця і Спасителя. Невже ти досі не бачиш Його?

Д-р Михайло ЧЕРЕНКОВ

Питання АВАКУМА

Місія «Світло на Сході» в Києві багато допомагає переселенцям. З одним із них ми якось говорили про наших рідних. Мій співрозмовник поділився, як важко йому та його сім'ї довелося від початку російської агресії в Україні, а потім він поцікавився про мою родину. Я розповів про свого трирічного онука, у якого виявили рак печінки, що він пройшов кілька курсів хіміотерапії та переніс дві операції. Чоловік дуже здивувався, коли почув про хворобу маленького хлопчика, і поцікавився, чи батьки його вірують. Дізнавшись, що батьки християни, він запитав: «А де ваш Бог? Яка різниця між вірянками та безбожними?»

У багатьох людей виникає запитання: «Чому добрий і милосердний Бог не позбавляє Своїх дітей страждань?»

Сьогодні в Україні війна. Російські агресори вбили десятки тисяч

мирних жителів, зокрема й християн. Багато хто запитує: «Куди дивиться Бог?» Мільйони біженців, мільйони зламаних доль, десятки тисяч сиріт, десятки тисяч інвалідів, зокрема дітей. Душа просто кричить: «А де ж Бог у всьому цьому горі?»

Такими ж запитаннями переймався і пророк Авакum: «Аж доки я, Господи, кликати буду, а Ти не почувеш? До тебе я кличу: “Насильство!” та Ти не спасаєш! Для чого неправість мені Ти показуєш та позираєш на муку? А передо мною грабіж та насильство, і суперечка стається, і носиться сварка» (Ав. 1:2–3). Маючи близькі стосунки з Богом, пророк дивується: «Твої очі занадто пречисті, щоб міг Ти дивитись на зло, і на насильство дивитись не можеш. Чому ж дивишся Ти на грабіжників, мовчиш, коли несправедливий винищує справедливішого від себе?» (Ав. 1:13).

І Бог відповідає Авакуму: «Праведний житиме вірою своєю» (Ав. 2:4).

Це означає, що праведник має дивитися не на обставини, які він не може змінити, не на ситуацію навколо нього, а на Бога, вірячи в Його обітницю, знаючи, що Він усе контролює і свого часу вирішить будь-яку проблему, обов'язково покарає нечестивців, а також дасть мудрости в подальших діях. Бог не пошле випробувань понад наші сили, але допоможе їх здолати. Хто любить Його, тому все сприяє на добре. Тож справжня віра є цілковитою довірою Богові в усьому.

Зрозумівши це, Авакум радо вигукнув: «Коли б фігове дерево не зацвіло, і не було б урожаю в виноградниках, обманило зайняття оливкою, а поле їжі не вродило б, позникала отара з кошари і не стало б в оборах худоби, – то я Господом тішитись буду й тоді, радітиму Богом спасіння свого! Бог Господь – моя сила» (Ав. 3:17–19).

Чому в Авакумі відбулася така кардинальна зміна? Адже обставини не змінилися! Тому що Авакум переніс свій погляд з обставин на Бога.

Як цей підхід можна застосувати в нашому житті?

Неодноразово мені доводилося вирушати на схід України, який перебуває під постійними обстрілами. Снаряди там вибухають щоднини. Ми з братами відвозили туди гуманітарну допомогу та проповідували Євангеліє. Не приховую, було трохи страшно, коли поблизу нас лунали постріли та вибухи. Але я молився, знаючи,

що моє життя в руках Бога, Який мене любить. І потім прийшло усвідомлення, що жодна куля, жоден снаряд не торкнеться мене без волі мого Небесного Батька. І якщо на те Божа воля, і мене там уб'ють, – це буде найкращим для мене варіантом.

Навіть спадала думка, що Бог може вибрати мені таку смерть: від кулі чи снаряда. І вона буде кращою, ніж, наприклад, роками помирати на лікарняному ліжку, мучачи себе та своїх рідних. Так Бог одразу забере мене у Свою присутність, де мені буде незрівнянно краще, ніж тут, на цій грішній землі. Якщо ж Господь

вирішить продовжити моє життя, то я зможу ще послужити на землі для Його слави. Я був налаштований дуже оптимістично щодо будь-якого з цих варіантів. Розмірковуючи про це, я відчув, як Божий мир і цілковита довіра Йому сповнили моє серце.

Тож питання не в тому: «А де ж Бог?», а в тому: «Де моє серце?»

**Віктор
ТАНЦЮРА**

МІЙ БОГ НЕ ПО

Василію Івановичу, як зрозуміти все те, що відбувається у світі? Християн переслідують у різних куточках нашої планети. Насильство, убивства, жорстока війна в Україні – твоєї батьківщині... Усі християни моляться про захист і мир, про допомогу в біді, але нічого не змінюється. Що ти можеш сказати про це як українець, християнин, пастор?

У тому, що переслідують християн, немає нічого дивного. Це ж послідовники Того, Хто страждав. У Христових стражданнях є небесна краса, краса справжньої любови, є перемога над зарозумілістю та гордістю, є краса жертвності.

Християни не належать цьому світові, вони належать Небесному Царству. Це два антиподи, два різні царства. Християни не можуть бути частиною цього світу, який за своєю природою суперечить Царству Небесному. Одне царство уособлює неправду, зло, ненависть до всього святого, інше – царство смиренного Агнця, любови, співчуття і святости. Ісус сказав: «Як Мене переслідували, – то й вас переслідувати будуть».

Війна – це не щось нове. Уся історія людства – це історія воєн. Такими є наслідки гріха. Писання говорить: «Для безбожних спокою немає». Війни бувають великі й малі. Воюють у сім'ях, організаціях, одне з одним.

Грішні люди воюють завжди і скрізь: локально та глобально.

Просто мирний час ми сприймали як норму, а це було милосердя Боже. Зло людське прогресує, а стримувальних факторів недостатньо, щоб зло зупинити. Бог дозволяє людям виявляти своє безумство, щоб вони побачили себе, засоромились і заволали до Нього.

Молитви безлічі людей Бог чує і відповідає на них, рятуючи тих, хто покладається на Нього, і дозволяючи тим, хто противиться Йому, пожинати плоди свого спротиву.

Страждання не оминули й тебе особисто: страшний для всіх діагноз, курси хіміотерапії, болі, нудота... Дуже невтішні перспективи. Як ти ставишся до своєї хвороби, до того, що Бог, Якому ти служиш усе своє життя, допустив це?

Ну, щодо «невтішних перспектив» – я не погоджуся! Перспективи ще й які втішні! За будь-якого розкладу. Це може здатися якось релігійно-пишномовно, але коли я дізнався діагноз і про наявність метастаз, мої емоції навіть не ворухнулися. Абсолютний мир, спокійна, твереза оцінка всього. Мене тільки бентежило, що таке моє ставлення може образити моїх близьких і рідних. Цей внутрішній мир я сприймаю як Божий дар.

Мій Бог не помиляється, а віру в це Він дарував мені вже давно. Та й пожив я чимало. І в цьому відрізку було стільки Божої милости й любови до мене, що від згадки сльози навертаються. І щодо обережної фрази «Бог допустив» я хочу прямо сказати: Бог вирішив і послав. Тільки Він має право вирішувати про Свого раба, що і як з ним станеться. Я не знаю результату і до кінця не розумію, для чого все це потрібно, але вже бачу багато позитивного й доброго не тому, що так треба реагувати, а тому, що це стан мого серця, сповненого подяки Богові.

Як християнину ставитися до несправедливості, до виявленого стосовно нього насильства?

Якщо особисто до нас виявлено несправедливе ставлення, то ми маємо дивовижний приклад Христа і Його послідовників. Якщо не говорити про всілякі різні ситуації з різними рішеннями, то прощати завжди високо й Божественно, не прощати низько, і це означає йти на повідку диявола.

Як знайти в серці такий мир, який не реагує на паніку, розпач, нарікання та сумніви?

Це просто дар, даний Його дітям. Цього неможливо навчитися. Ісус каже: «Зоставляю вам мир, мир Свій вам даю! Я даю вам не так, як дає світ. Серце ваше нехай не тривожиться, ані не лякається!» (Ів. 14:27).

Це не просто заспокоїливі аргументи. Це надприродний мир, якого ніхто не може відібрати. Він належить усім народженим згори й народжується від стосунків з Богом, з довіри до того, що Він сказав. Цей мир ми маємо, якщо маємо милість і здатність вірити Його словам.

Шукати такий мир – означає шукати Бога всім своїм єством.

Дякую за прості, ясні та зрозумілі відповіді, Василю Івановичу! Миру та радості тобі в Ісусі Христі, Господі нашому!

Запитання ставив Вальдемар ЦОРН

ОМИЛЯЄТЬСЯ

Пастор

Василь Іванович Давидюк –

голова правління місії
«Світло на Сході» в Україні.

Християнин,
присвячений місії,
Церкві та людям.

Людина, з якою мене
пов'язує багаторічна дружба.
Він відповів на запитання,
що виникають не лише
в людей безбожних.

Набуття

Значна частина населення СРСР мала, мабуть, досить невиразне уявлення про євангельських християн. Іноді газети повідомляли про «релігійних фанатиків» з відсталим менталітетом допотопних часів. Будь-яку євангельську конфесію, якщо виникала необхідність, можна було звинуватити в тому, що вона приносила в жертву дітей. Увесь медійний простір належав державі, і мерзенна несусвітня брехня щоденно випльовувалася з рупора шаленої пропаганди. Навіть проста бабуся-вірянка, яка виховувала онуків, доки батьки працювали і стояли в чергах, становила ідеологічну загрозу для

радянської влади. І нічого дивного в цьому немає, адже одним із головних завдань тієї влади було атеїстичне виховання молоді. У міру вимирання вірян старшого покоління здійснювався зловісний намір захистити молодь від християнської віри і в такий спосіб покінути з «віковою відсталістю» у свідомості окремих радянських громадян.

У Конституціях 1936 та 1977 років проголошували «Свободу відправлення релігійних культів і свободу антирелігійної пропаганди». Таким чином, визнавали право відвідування небагатьох храмів і молитовних будинків, які ще залишилися, поряд з правом

ведення антирелігійної пропаганди. Іншими словами, відвідуй, молися, але не свідчи про свою віру.

У 1939 році почалася Друга світова війна. Слід зауважити, що історії всіх попередніх воєн призводили до пожвавлення та зростання релігійних настроїв. Бажання вижити, а не загинути спонукало людей до пошуків Бога.

Проблеми воєнного часу, навіть у такій атеїстичній країні як Радянський Союз, призводили до зміни державної політики щодо релігійних організацій. Численні клопотання християн врешті призвели до ухвалення Постанови РНК СРСР від 28 листопада 1943 «Про порядок відкриття церков».

Не скрізь змогли християни повернути собі будівлі, відібрані державою, оскільки вона закріпила їх за собою, використовуючи під склади, зерносховища та інші призначення. Однак, де це було можливо, християни після тривалої тяганини з боку виконкомів відбудовували повернені споруди та служили в них. Простіше було на окупованих територіях, де окупаційна влада повертала вірянам будівлі колишніх церков і молитовних будинків.

Саме такі були справи в місті Черкеську, куди повернувся після табірної терміну на Колимі відомий євангеліст Іоанн Марк Галустьян. Німці дали місцевим християнам релігійну свободу й повернули їм відібраний радянською владою молитовний дім. Після закінчення ремонту християни розпочали проводити служіння й одразу завирувало пробудження.

Ось як згадував про це брат Іоанн Галустьян: «Новонавернена молодь після вечірніх зібрань ходила по домівках зі співом і запрошувала людей на служіння. Усе місто завирувало. Навернення до Бога було на кожному служінні». Місіонерське служіння проводили не тільки в місті – вогненний смолоскип євангельської істини понесли до п'ятнадцяти найближчих сіл. Створена місія налічувала сімдесят членів. «Ми мали необмежену можливість проповідувати Євангеліє людям, які чули Слово Боже вперше. Церква раділа успіху».

Через п'ять місяців почався відступ німців. Усіх чоловіків під загрозою смерті відправляли в німецький тил, щоб вони не стали поповненням для Червоної армії. Їх запевняли, що відступ тимчасовий, але так склалися обставини, що брат Галустьян

з іншими братами-місіонерами рушили з півдня на північ, проповідуючи в містах і селах. Ось як він про це згадував: «У Таганрозі ми пробули два тижні. Там була чимала церква баптистів. Брати широко відкрили двері для проповіді Євангелія. Служіння щовечора ставали дедалі багатолюднішими. На кожному зібранні нові душі наvertsалися до Господа, і ми зрозуміли, наскільки ситуація спонукає серця людей звертатися до Бога».

З Таганрога шлях лежав на захід. Брати дісталися Маріуполя, роблячи низку зупинок у тих місцях, де були євангельські чи баптистські церкви. «У Маріуполі тим часом було дві церкви, відкриті після приходу німців. У цих церквах ми мали кілька служінь». У ті дні брати також відвідали одне селище, де при великому зібранні народу проходив з'їзд євангельських церков.

тя віри

КІЛЬКА ЗАПИТАНЬ ДО ЧИТАЧІВ БІБЛІЇ

(Відповіді на сторінці 31)

1. Як звали молодшого брата Еліява, Авінадава та Шамми?
2. Хто, ймовірно, був дідусем цариці Вірсавії?
3. Цар Єгорам був сином Ахазії, Йосафата чи Єровоама?
4. Яку тяжку працю має на увазі Еклезіяст, говорячи, що Бог дав її синам людським, щоб вони в ній вправлялися?
5. Хто з пророків записав обіцянку Бога: «Наверніться до Мене й живіть»?
6. Кого огречені намагалися вбити в Єрусалимі?
7. Перед ким залізні ворота міста відчинилися самі по собі?
8. Яке послання згадує злочин Каїна?
9. Як звали дияконеса Кенхрейської церкви, про яку апостол Павло просить вірян у Римі, щоб її прийняли та надали допомогу?
10. За що, за словами апостола Павла, він був ув'язнений?

З Маріуполя через Каховку вони дісталися Херсона, де церква, за спогадами Галустяна, також стала численною. «І тут Господь благословив Своє Слово, і багато душ звернулося до Нього».

З Херсона брати прибули до Миколаєва, де вони прожили кілька місяців. У Миколаєві було дві церкви євангельських християн і баптистів, і там одразу почали проводити призовні зібрання. Жага Божого Слова була настільки сильною, що служіння проводили щовечора, а в недільні дні брат Галустян проповідував на трьох зібраннях.

Хоч безглуздо це звучить, але існує користь від безладу, воєн і трагічних соціальних потрясінь, і вона полягає у здобутті душ для Христа.

Уважний читач не міг про себе не відзначити, що вищезгадані українські міста Маріуполь, Херсон, Миколаїв, як і інші, сьогодні знову зазнають ворожого

обстрілу, тільки більш витонченого та запеклого, ніж у минулу війну. Як не дивно, це роблять люди, які нещодавно називали себе братами, – люди, які відкинули Бога, засліплені брехливою пропагандою та накачані безрозсудною ненавистю. І ще одна дивна особливість: значна кількість, якщо не більшість християн, підтримує це сліпе божевілля.

Нинішня війна, як і попередня, підштовхнула людей до відчуття Божественної присутності, усвідомлення того, що матеріалістичним сприйняттям світу наше життя не вичерпано. Бог як Творець усього сущого залишив у кожній людині достатньо порожнечі, щоб, приймаючи Творця, людина відвела Йому якнайбільше місця у своєму житті. Що більше в людині незаповненої порожнечі, то лютіше полум'я цієї божевільної братовбивчої ненажерливої війни, то нестримніше прагнення до надійного і непорушного сподівання.

Людина потребує твердої опори, щоб самій не впасти разом з нестійким і хитким світом, коли все, чим жила й дихала, руйнується на її очах. Тому, коли в навколишньому просторі загрозливо здійсмаються хвилі житейського моря, людина прямує до Бога, спираючись на Нього як на незламну скелю. А щоб не забрало її бурхливим потоком стрімко змінних подій, вона шукає і знаходить у Бозі надійну кітву своєї відчайдушної та зухвалої надії.

Нещодавно отримав лист із Місіонерського товариства «Світло на Сході». У листі згадується повідомлення чоловіка, який живе у невеликому селі в зоні бойових дій. Ось що він пише: «Зараз до нашої церкви приходять понад чотириста людей, які раніше церкву не відвідували. Багато хто просто в підвалі дивиться трансляцію – не вміщуються в залі. Війна принесла зміни. А було шістдесят чоловік».

Війна справді принесла зміни, і з цим не можемо не погодитися. Така її позитивна сторона, хоч би як блюзнірсько це звучить. Адже під час цієї війни зруйновані молитовні будинки та православні храми, навчальні заклади та дитячі садки, житлові будинки та медичні установи. Захоплено в полон і вбито багато християн. А оскільки війна триває і гинуть дорослі й діти, одному Богові відомо, скільки нових душ здобуло спасіння. Ми ніколи не дізнаємося, скільки мирних жителів в останню мить свого життя звернулися до Господа під уламками будівель. Нікому також не відомо, скільки солдатів і офіцерів на фронті щиро прийняли Ісуса, почувши Добру Звістку від військових капеланів.

У цей суворий час, коли країни Європи прихистили мільйони біженців, хіба можемо ми знати, скільки з них, долаючи труднощі й поневіряння, здобули справжню віру в Ісуса Христа? Але важливим є те, що про це відомо на небі. Не забуватимемо і про те, що

Йосип, Марія і Немовля Ісус теж були біженцями в чужій країні.

Богобоязливий Йов так відповів на докір дружини: «Чи ж ми будемо приймати від Бога добре, а злого не приймемо?» (Йов, 2:10). Той, хто говорив Єві устами змія, тепер говорив Йову в устами його дружини. Як Йов вважав, що нещастя, яке сталося з ним, дано йому Богом, багато хто сьогодні вважає, що війна в Україні теж послана Богом. «Шляхи Господні несповідимі», – стверджують інші.

Зрозуміло, Бог вільний чинити так, як бажає, маючи на це владу та мудрість. Своєю мудрістю Він влаштовує наші справи відповідно до Своєї доброї волі. У молитві Господній ми вимовляємо: «Нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі» (Мт. 6:10). Чого кращого можна бажати в цьому житті? А оскільки воля Божа добро, приємність і досконалість (див. Рим. 12:2), ми визнаємо, що вона добро (бажає нам добра), приємність (бажає нам найкращого) і досконалість (бажає бачити нас досконалими). Та й Писання говорить: «Отож, будьте досконалі, як досконалий Отець ваш Небесний» (Мт. 5:48). З цього випливає, що зло, яке чинять нині в Україні, йде зовсім не від Бога.

Змій, який колись досяг мети в Едемському саду, значно успішніше діє нині на території російської федерації. Там сьогодні мирно й тихо, не завивають сирени повітряної тривоги, не вибухають бомби та снаряди. Кривавих битв на території росії немає і, мабуть, не буде, але їхня чутна хода йде в багато російських родин прискореними темпами. Тим часом родичі українців, позбавлених світла й тепла, їхні колишні друзі, брати і сестри по вірі, зручно відкинувшись на диванах із зацікавленістю уболівальників, які спостерігають за матчами, стежать за «перемогами» російської армії в театрі військових дій.

Мимоволі доводиться визнати, що, незважаючи на свободу

віросповідання, росія, як і раніше, залишається атеїстичною, безбожною державою.

Донині біжать по спині мурахи, коли я пригадую чудові рядки

християнського поета Миколи Водневського, учасника зовсім іншої війни, у якій державний кордон перетнула інша армія:

*Від спогадів страшного дня
Втекти не можу роки двадцять:
Як ураганний бій тривав
За висоту п'ятсот п'ятнадцять.*

*Немилим світ вже був для нас,
Де в кожному кроці смерть чигає.
Якби Господь тоді не спас,
Як вижив би тоді – не знаю.*

*Громи гриміли батареї...
І пекло в шанцях забувало.
А в наш бліндаж біля дверей
Снарядів декілька попало.*

*Сім чоловік зі всіх взводів –
У лісі, в санітарнім пункті.
Без трун ховали там тоді
Ми побратимів в мерзлім ґрунті.*

*Уламки вили, наче рій,
Кущі тріщали від шрапнелі.
І нас повів у смертний бій
Комбат в простріленій шинелі.*

*Навік запам'ятав ту мить
Й слова живого ще комбата:
«Від Бога відвернулись ми,
Тому й стріляємо у брата».*

Олександр СИБІЛЬОВ

Іноді нам трапляються лагідні люди. Лагідність – чеснота, яку досить складно зустріти в суспільстві, яке захоплюється грубістю і силою. Нас захоплюють досягати мети навіть за рахунок власних страждань. Цінують успіх, досягнення та продуктивність. Ціна цьому занадто висока. У такому середовищі немає місця для лагідності.

Нижній той, хто «очеретини надломленої не доломить, і гнота догасаючого не погасить» (Мт. 12:20). Делікатний той, хто уважний до сильних і слабких сторін інших людей, хто насолоджується спільним буттям більше, ніж якимось досягненням. Ніжна людина ходить легко, дивиться ласкаво, торкається побожно. Ніжна людина знає, що справжнє зростання потребує турботи, а не сили. У нашому грубому, а часом незламному світі ніжність може бути яскравим нагадуванням про присутність Бога.

Генрі НУВЕН

**Благословенний Бог і Отець Господа
нашого Ісуса Христа, Отець милосердя
й Бог потіхи всілякої.**

2 Кор. 1:3

**Скільки-бо Божих обітниць, то в Ньому
«Так», і в Ньому «Амінь», – Богові на славу
через нас.**

2 Кор. 1:20

БОГ І ОТЕць

Чи Бог Ісус Христос? Кожен з нас, безперечно, скаже «так»! Чи має Ісус усі атрибути Бога? Іншими словами – чи Він вічний, чи всюдисущий, чи знає все?.. Ісус Христос такий самий, як і Його Небесний Батько? Безперечно! Чи гідний Ісус Христос нашого поклоніння як Бог? Звичайно!

Біблія вчить: «Щоб перед Ісусовим Ім'ям вклонялося кожне коліно небесних, і земних, і підземних» (Фил. 2:10). Як же тоді розуміти наведений вище вираз «Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа»? Як може Ісус Христос мати «Свого» Бога? Невже Христос нижче Бога Отця? Як же Він говорив: «Я й Отець – Ми одне!» (Ів. 10:30)? Багато разів на сторінках Біблії Ісуса Христа названо Сином Божим. Що це означає? Зазвичай син нижчий від батька. Хіба може бути Бог Син нижчим від Бога Отця, якщо Вони – одне?

Ісус Христос як Бог – вічний так само, як Бог Отець і Бог Святий Дух. Іншими словами, божественність Ісуса Христа ніколи не мала початку. А як щодо Його синівства, чи мало воно початок? Цар Давид, натхненний Духом Святим, написав: «Промовив до Мене Господь: Ти Мій Син; Я сьогодні Тебе породив» (Пс. 2:7). Також у Посланні до євреїв написано: «Тоді

Я сказав: Ось іду, – в звої книжки про Мене написано, щоб волю чинити Твою, Боже! Він вище сказав, що “жертви й приносу, та цілопалення й жертви покутної, – які за Законом приносяться, – Ти не жадав і Собі не вподобав”. Потому сказав: “Ось іду, щоб волю Твою чинити, Боже”» (10:7–9). Коли ж могло статися те, що Бог породив Сина і Син підкорився Батькові? Апостол Іван написав у Євангелії: «Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово. Воно в Бога було споконвіку. Усе через Нього повстало, і ніщо, що повстало, не повстало без Нього» (Ів. 1:1–3). А в Посланні до євреїв читаємо: «Багато разів і багатьма способами в давнину промовляв був Бог до отців через пророків, а в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина, що Його настановив за Наслідника всього, що Ним і віки Він створив» (1:1–2). З цього випливає, що Ісус Христос був і є безпосереднім Виконавцем волі Божественної Трійці, як про це написано і в Об'явленні: «І до Ангола Церкви в Лаодикії напиши: “Оце каже Амінь, Свідок вірний і правдивий, початок Божого творива”» (3:14). Грецьке слово «початок» можна перекласти і як «начальство, панування», тому Ісуса Христа потрібно, з усією підставою, назвати Начальником – Керівником творіння Божого.

Мудрий Соломон написав: «Господь мене мав на початку Своєї дороги, перше чинів Своїх, спервовіку, – відвіку була я встановлена, від початку, від правіку землі. Народжена я, як безодень іще не було, коли не було ще джерел, водою обтяжених. Народжена я, поки гори поставлені ще не були, давніше за пагірки, коли ще землі не вчинив Він, ні піль, ні початкового порошу всесвіту» (Пр. 8:22–26). Припускаю, що Соломонові при написанні Книги приповістей Ісус Христос відкрився в образі Божественної Мудрости.

Ісус Христос був і є безпосереднім Виконавцем – Начальником не лише всього творчого процесу, а й усієї земної історії від Адама до нашого часу. Особисто я схиляюся до думки, що Ісус Христос був ініціатором діалогів з Каїном, Ноєм, Авраамом, також розмовляв з Мойсеєм у пустелі, керував виходом ізраїльського народу з Єгипту і спрямовував увесь шлях пустелею до Ханаану. У часи Ісуса Навина й підкорення Обіцяної землі ми зустрічаємося з Ісусом Христом як з Начальником Господнього воїнства, а в період суддів Ізраїлю – як з Яхве, Визволителем від ворогів. У подальші часи Ісус Христос благословляв слухняних Йому царів Ізраїлю і карав непокірних, а з ними й увесь грішний народ, попереджаючи через Своїх пророків.

Христос надихав складати псалми та пісні, а також проголошувати пророцтва та писати пророчі книги. В Об'явленні читаємо: «Засвідчення Ісусове, – то дух пророцтва» (19:10). Апостол Петро написав: «Про це спасіння розвідували та допитувалися пророки, що звіщали про благодать, призначену вам. Вони досліджували, на котрий чи на який час показував Дух Христов, що в них був, коли Він сповіщав про Христові страждання та славу, що прийдуть по них» (1 Петра, 1:10–11).

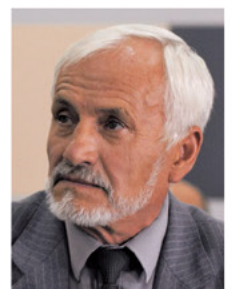
Настав час для втілення Божественного Слова – Логосу: «І Слово сталося тілом, і перебувало між нами, повне благодаті та правди, і ми бачили славу Його, славу як Однородженого від Отця» (Ів. 1:14). Ісус Христос приніс істину на нашу землю і Сам став нею: «Промовляю до нього Ісус: “Я – дорога, і правда, і життя. До Отця не приходять ніхто, якщо не через Мене”» (Ів. 14:6). І також: «Закон-бо через Мойсея був даний, а благодать та правда з'явилися через Ісуса Христа» (Ів. 1:17).

Син Божий проклав шлях від землі в небеса, до Бога, – шлях, недоступний людям через їхню гріховну природу; проте всі, хто не тільки називає Ісуса Христа своїм Господом, а й визнає Його своїм Паном, підкоряючись Йому в усьому, – ідуть ним і закінчують цей шлях з Ним. І в усьому Ісус Христос упокорився Своєму Батькові, маючи з Ним постійний молитовний зв'язок, що потрібно також і нам.

Господь ставить одну неодмінну умову не тільки для успішного проходження християнського шляху, а й для виконання Його обіцянок у нашому житті – бути у Христі: «Скільки-бо Божих обітниць, то в Ньому “Так”, і в Ньому “Амін”». Якщо ми в Христі, ніхто і ніщо не зможе заподіяти нам будь-якої шкоди – тільки те, що Він дозволить до нашого добра: «І знаємо, що тим, хто любить Бога, хто покликаний Його постановою, усе допомагає на добре» (Рим. 8:28). І ми, навіть живучи тут, на землі, уже посаджені в Ісусі Христі на небі! Написано: «І разом із Ним воскресив, і разом із Ним посадив на небесних місцях у Христі Ісусі» (Еф. 2:6).

Любий читачу, чи хочеш ти вже зараз користуватися всім тим, що обіцяв Бог? Чи хочеш ти не боятися гніву Божого, а отримати Його милість, як написано: «Свого гніву не держить назавжди, бо кохається в милості» (Мих. 7:18)? Чи хочеш бути впевненим у тому, що маєш місце на небесах? Попроси Ісуса Христа прийняти тебе. Навіть якщо ти християнин зі стажем, але не маєш спокою в душі, відкрий Господу своє серце в щирій молитві, і Він прийме тебе, як сказав: «Того, хто до Мене приходять, Я не вижену геть» (Ів. 6:37). І за Своєю милістю Бог втішить тебе, бо Він «Отець милосердя й Бог потихи всілякої» (2 Кор. 1:3).

Хай благословить нас у цьому Господь, а Йому нехай буде слава!

Олександр ЗАЙЦЕВ

ПЕРШІ КРОКИ

*Тому-то, неправду відкинувши,
говорить кожен правду до свого ближнього,
бо ми члени один для одного.*

Еф. 4:25

На перший погляд цей вірш здається недоречним, оскільки адресований людям, які на початку Послання до ефесян названі святими, викупленими кров'ю Христа, запечатаними Духом Святим, оживотвореними з Христом, посадженими на небесах у Христі Ісусі, які мають одного Господа, одну віру й одне хрещення. Хіба потребували ці святі такого застереження?

Так, потребували. Так само, як цього потребуємо і ми.

Дослідімо біблійний метод, який застосовується для нашого навчання. Згідно з Біблією, оновлення життя на верненого вже відбулося, і тепер потрібне його втілення у практичне життя.

Зречення від старого і прийняття нового – початковий одноразовий крок віри, за яким має слідувати практичне життя християнина, діла віри. Ця частина важча за першу, бо вимагає від нас пильнування й молитви. Перший крок можна порівняти з першим урочистим днем учня, який уперше переступає поріг школи. Наступні кроки – практичне навчання.

Отже, вимога християнської етики: спочатку нова людина, потім нова етика. Перша вимога, яку апостол Павло пред'являє тут новій людині, – «неправду відкиньте».

Неправда – один з найпоширеніших гріхів людства. У світі немає ні народу, ні країни, де люди не брешуть. Скільки неправди відбувається у світі лише за годину?! Брехня панує над людиною з ранніх років її життя. Люди так глибоко вражені цим гріхом, що навіть добрі та справедливі діла намагаються здійснювати за допомогою неправди й обману.

Скільки нещастя і образ завдає брехня! Вона чорнить людей, руйнує та вбиває їх. Скільки у світі таких, які безневинно страждають через те, що хтось хибно їх обмовив. Брехня руйнує сімейне щастя, розлучає друзів. Брехун і сам псується. Він звикає бачити речі неправильно, про інших судить мірилом власної зіпсованості. Як багато неприємностей буває навіть у середовищі християн через те, що хтось зробив власні висновки за поглядом, тоном голосу, рухом чи усмішкою іншої людини.

Говорити правду – ось обов'язок християнина. Але як ми можемо подолати таку поширену спокусу збрехати?

По-перше, ми маємо визнати, що неправда – це гріх. Так говорить Біблія. Вигадливість не задовольняє ні нас, ні Бога.

По-друге, ми повинні визнати, що Ісус є Переможцем неправди. Він прийшов і свідчив про правду (див. Ів. 18:37). Ісус викупив нас не лише від провини, а й від влади гріха.

Філософ Юстин жив у так званому столітті апологетів і належав до їхньої яскравої плеяди. Народився Юстин близько 100-го року від Р. Х. в язичницькій родині в палестинсько-грецькій колонії, на місці стародавнього Сихема. Батьки його були людьми з певними матеріальними статками, тому дали сину загальну та філософську освіту, до якої юний язичник виявив велику цікавість і любов.

Свої юнацькі роки Юстин провів у філософствуванні, у нестримному прагненні відшукати «правду життя» – єдину, всеосяжну правду, а також вирішити «нагальні питання» свого часу: зрозуміти природу богів, сутність космосу й душі людини, осягнути долю людської душі.

Науки, які вивчав молодий Юстин, не дали йому задовільних і вичерпних відповідей. Язичницька релігія – тим паче. Пристрасний юнак звернувся до філософії, яка претендувала на володіння істиною та вважалася джерелом «живої води» й мудрости. Шлях молодого шукача перетинали представники різних філософських напрямів. Але вони не могли через ті чи інші причини задовольнити спрагу Юстина по правді.

Перебуваючи в Ефесі, Юстин зустрів поважного старця і розговорився з ним. Почався філософський диспут.

– Молися, – закінчив незнайомець, – щоб тобі відчинилися двері правди і світла, бо те, що ти шукаєш, ніхто не може побачити, ба навіть зрозуміти, якщо Бог Отець і Христос не дадуть цього розуміння.

Розмова справила на юнака дивне враження. Філософія улюбленого Платона раптом видалася йому дрібною. «Якому тоді вчителю можна довіритися? Звідки ж, зрештою, чекати на допомогу, коли й у цього філософа немає всієї правди?» – метався в пошуках молодий Юстин.

– Молися! – чувся йому голос.

«І в моєму серці спалахнув вогонь, – потім написав Юстин. – Мене охопила любов до пророків і людей, які були друзями Ісуса Христа. Розмірковуючи над словами старого, я виявив, що лише ця філософія надійна й корисна».

Ніхто на землі, окрім Христа, ніколи не був так щиро переконаний у зіпсованості людей у світі, і ніхто не був таким ентузіастом у спасінні їх від вічної загибелі та гріха вже тут, на землі. Ми бачимо Його в розквіті мужности, відваги та героїзму. Більшу частину часу Він проводив серед хворих, немічних, слабких і знедолених людей, які потребували Його.

Хоча Ісус є невичерпним джерелом істинної та здорової думки, найбільшим знавцем духовного й невидимого світу, найкращим експертом чудотворного лікування людей словом і вірою, Він не написав жодної книги, у якій би виклав Свої знання та вміння, щоб передати їх іншим, хоча стверджував, що ті, хто за Ним підуть, чинитимуть значно більші діла, ніж Він.

Короткий час життя на землі Ісус провів у дії, у великій активності, а не в роздумах, як це робить більшість відомих людей землі. Він прямував до мети невблаганно, сильно і сміливо, хоча наприкінці й сумував душею.

До жінок і дітей Христос виявляв велику пошану. Справді, Він поставив їх на належне місце в суспільстві та в сімейному житті, хоча Сам ніколи навіть не думав про одруження та власну родину.

Ісус прийшов дати Свою незмірну любов усім нам: старим, чоловікам, жінкам і дітям – одним словом, усім людям. Він любить нас більше, ніж будь-хто в цьому світі.

А чи любиш Його ти?

Іван БАРЧУК

ФІЛОСОФ ЮСТИН

Розвиток математики, фізики й різних технологій призвели до появи принципово нової галузі знань – теорії інформації. Виявилось, що найбільш фундаментальною категорією матеріального всесвіту є не простір, не час, не речовина, не енергія, а незалежна від них нематеріальна категорія – інформація. Сучасна фізика доводить: лише в термінах інформації опис фізичної реальності буде найповнішим і найдостовірнішим.

У тому, що інформація не матеріальна, ви можете самостійно переконатися за допомогою ваг і свого смартфона. Зважте його, а потім завантажте будь-яку кількість даних, книжок, музики, фільмів і знову зважте. Маса смартфона залишиться

ПРО БДЖІЛ ТА ІНОПЛА

незмінною! Отже, нічого матеріального ви до нього не додали.

Так, ми передаємо й отримуємо інформацію за допомогою матеріальних носіїв. Але сама інформація від них не залежить! Одну й ту саму інформацію ми можемо записати на папері чорнилом або на флешці, передати у вигляді акустичних коливань повітря або радіохвиль – сама інформація залишиться при цьому незмінною.

За весь час свого існування людство набуло величезну кількість інформації. Якби ми спробували

записати всю інформацію з усіх світових бібліотек на мікрочипах комп'ютерної пам'яті, з них можна було б скласти стос заввишки від Землі до Місяця! Але якби ми зуміли ту саму інформацію записати на молекулах ДНК, то обсяг становив би лише один відсоток від обсягу шпилькової голівки! «Природні» носії інформації, які містяться в кожній клітині кожного живого організму, виявляються в 1013 разів ефективнішими за найкращі технічні досягнення людського розуму!

Але й цим перевага «природних» методів зберігання й обробки інформації над нашими комп'ютерними технологіями не обмежується. Одним з найбільш разючих відкриттів генетики останнього часу стало виявлення явища генів, які мають здатність перекриватися. Відкриття призвело до вивчення «простого» безклітинного організму – вірусу-бактеріофага λ X174. По суті, бактеріофаг – лише вкрита білковою оболонкою ділянка ДНК, на якій записана програма зі створення власних копій

з використанням бактерій як буд-матеріалу.

Як відомо, інформація на молекулі ДНК записується у вигляді тексту, в якому роль літер відіграють нуклеїнові основи. «Алфавіт» ДНК складається з чотирьох основ, а поєднання будь-яких трьох «літер» становить «слово». Проблема з бактеріофагом jX174 полягала в тому, що послідовність нуклеїнових основ («літер») у ланцюжку його ДНК майже втричі коротша, ніж необхідно для копіювання власного білка! Як може існувати й відтворюватися такий організм?

Виявилось, що довжина ДНК вірусу не кратна трьом. Коли вся послідовність «слів» порахована, одна літера залишається зайвою. Вона разом з двома першими літерами тексту складає нове слово, і весь ланцюжок прочитується знову – але зі зміщенням в одну літеру. Тепер наприкінці залишаються два зайві знаки. За третій береться перша літера ланцюжка, і вся послідовність зчитується знову – цього разу зі зміщенням у дві літери. Завдання вирішується шляхом триразового зчитування інформації, записаної на тій самій

Тисячі доларів платників податків витрачаються щорічно на програму SETI (Search for Extraterrestrial Intelligence – пошук позаземного розуму). Колись дотепно зауважив оксфордський професор математики та християнський апологет Джон Леннокс (нар. 1943): «Якщо позаземний розум існує, головний доказ його розумності в тому, що він не зв'язується з нами».

Хоча ідея існування позаземного розуму є справжнім забобоном (вірою, позбавленою основи), уся Земля оповита мережею радіотелескопів програми SETI. Двадцять чотири години на добу вони реєструють безліч сигналів з космосу (Земля просто купається в космічних радіохвилях, які омивають її!), але жодного сигналу з розумного джерела так і не було отримано.

Чому дослідники впевнені, що сигнали, які вони реєструють, не йдуть з розумного джерела? Відповідь очевидна: жоден не несе інформації, оскільки не містить коду! Вчені визнають: наявність коду була б першою та головною ознакою існування розумного джерела інформації. Але при цьому, говорячи про інформацію, записану саме за

значень складових її слів. Іноземцю, знайомому з українською мовою лише на рівні словникових еквівалентів, легко не помітити різницю між значеннями фраз «Поговори зі мною ще» і «Поговори мені ще», тоді як вона – величезна. А рідною мовою? Чи будь-яке повідомлення ми розуміємо?

Уявіть, що ви – листоноша, який приносить дві телеграми. Одна говорить: «Народився хлопчик», друга повідомляє: «Народилася дитина». Яка з двох телеграм дорожча? З погляду використаного коду (і вартості, оскільки оплата за телеграми стягується за кількістю слів), вони є рівноцінними. З іншого боку, очевидно, що за значимістю телеграма «Народився хлопчик» має бути ціннішою, оскільки містить удвічі більше інформації (інформація – величина, зворотна до ймовірності). Але що ця телеграма означає насправді? Як листоноша, ви в принципі не можете цього знати! Вона може означати: «Надішліть грошей», а може – «Приїжджайте, потрібна допомога», або ж – «Ось бачиш, я щаслива без тебе». А може, це взагалі кодоване повідомлення, щось на кшталт того, як у 1936 році передана в ефір фраза «Над всією Іспанією безхмарне небо» стала сигналом до військового заколоту й започаткувала громадянську війну.

Інформація перебуває винятково в контексті обміну між джерелом і приймачем, і тільки їм відомо її справжнє значення. Багатьом християнам доводилося читати Біблію до того, як вони повірили. І всі вони погоджуються: до навернення до Бога вони не розуміли її сенсу! Вони були лише сторонніми спостерігачами. Так, Біблія вказувала їм на Бога і необхідність звернутися до Нього. Але тільки коли вони зрозуміли, що Біблія – це Боже послання особисто їм, прочитане стало набувати справді глибокого змісту. У цьому – фундаментальна властивість інформації.

ІНФОРМАЦІЯ

молекулі ДНК, і всі три рази виходять змістові повідомлення, що разом складають програму з копіювання власного білка! Можливо, ми колись навчимося записувати і зберігати інформацію на молекулярному рівні. Але як ущільнювати її в такий спосіб – це поки що поза людськими уявленнями.

Іспанське прислів'я говорить: сон розуму породжує чудовиськ. Однією з химер, породжених неприйняттям раціональних свідчень Божого задуму у світобудові, стала віра в існування інопланетян.

допомогою коду на молекулі ДНК, вони стверджують, що це результат сліпого випадку. Мав рацію апостол Павло, який писав про тих, хто проміняв правду Божу на брехню й поклоняється і служить творінню замість Творця, що вони «зникчменіли своїми думками, і запаморочилось нерозумне їхнє серце. Називаючи себе мудрими, вони потуманіли» (Рим. 1:21–22).

Хоча наявність коду свідчить про інформацію, та сама інформація не зводиться до коду, як зміст фрази не зводиться до сукупності

Другий важливий аспект полягає в тому, що при взаємодії інформаційних систем різного рівня обмін можливий лише на рівні нижчого учасника. Так група вчених вивчила рухи бджіл, якими ті передають відомості родичам. Однак єдиним надійним способом перевірити, чи правильно люди розуміють мову бджіл, було б повідомити щось бджолам і подивитися, наскільки адекватною буде їхня реакція. Але навряд чи бджоли змогли б гідно оцінити рухи тіла вчених. Вихід було знайдено. Вчені створили керовану комп'ютером бджоло-робота і в такий спосіб переконалися в достовірності отриманих результатів.

Зверніть увагу: єдиний спосіб, яким людина могла повідомити хоч щось бджолам – це постати перед ними в образі бджоли. Схожим чином Бог може найефективніше повідомити щось людям, лише з'явившись їм як людина. У цьому ключовий момент Благої Звістки з погляду інформаційної теорії: «Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово... І Слово сталося

тілом, і перебувало між нами, повне благодаті та правди, і ми бачили славу Його, славу як Однородженого від Отця... А з Його повноти ми одержали всі, – а то благодать на благодать. Закон-бо через Мойсея був даний, а благодать та правда з'явилися через Ісуса Христа. Ніхто Бога ніколи не бачив, – Однороджений Син, що в лоні Отця, Той Сам виявив був» (Ів. 1:1, 14, 16–18).

Усі релігії розповідають, що людина має досягати Бога. І лише Біблія говорить про Бога, Який зійшов до людей, утілившись у Христі: «Він, будучи в Божій подобі, не вважав за захват бути Богові рівним, але Він умилив Самого Себе, прийнявши вигляд раба, ставши подібним до людини; і подобою ставши, як людина, Він упокорив Себе, будучи слухняний аж до смерти, і то смерти хресної...» (Фил. 2:6–8).

Д-р Сергій ГОЛОВІН

ВОНО

Тоді знову Пилат увійшов у преторій, і покликав Ісуса, і до Нього сказав:

– Чи Ти Цар Юдейський?

Ісус відповів:

– Чи від себе самого питаєш ти це, чи то інші тобі говорили про Мене?

Пилат відповів:

– Чи ж юдеянин я? Твій народ та первосвященники мені Тебе видали. Що таке Ти вчинив?

Ісус відповів:

– Моє Царство не зі світу цього. Якби із цього світу було Моє Царство, то служба Моя воювала б, щоб не виданий був Я юдеям. Та тепер Моє Царство не звідси...

Сказав же до Нього Пилат:

– Так Ти Цар?

Ісус відповів:

– Сам ти кажеш, що Цар Я. Я на те народився, і на те прийшов у світ, щоб засвідчити правду. І кожен, хто з правди, той чує Мій голос.

Говорить до Нього Пилат:

– Що є правда?

І сказавши оце, до юдеїв знов увійшов, та й каже до них:

– Не знаходжу Я в Ньому провини ніякої. Та ви маєте звичай, щоб я випустив вам одного на Пасху. Чи хочете, отже, – відпущу вам Царя Юдейського?

Та знову вони зняли крик, вимагаючи:

– Не Його, а Варавву!

А Варавва був злочинець.

Ів. 18:33–40

Це квінтесенція Благої Звістки Господа Ісуса Христа! Тут зішлись юдеї, релігійні авторитети, духовні начальники Ізраїлю. Тут – найвище представництво язичницького Риму, панівної імперії світу. І тут – скромний, мовчазний молодий Чоловік Ісус, званий Христом!

ДО ТОГО ВАРТЕ!

Релігійні вожді просять безбожну владу вбити смиренного Молодика. Вони звинувачують Його в тому, що Він називає Себе царем, і Обвинувачуваний цього не заперечує. Він просто стверджує, що Його Царство зовсім з іншого світу – з найвищого, зі світу Отця Небесного!

Юдеї за це хочуть Його вбити. Проте Пилат не бачить у цьому злочину. Однак духовні лідери продали свою злісну вимогу та змусили Пилата віддати Ісуса смерті.

Особливо важливо те, що вожді юдаїзму вважали за краще дати свободу розбійнику Варавві. Про це варто поміркувати. Бо злочинець Варавва відтоді й дотепер – головна постать на релігійній і політичній арені.

Звичайно, центральна постать на цьому перехресті людського лукавства та жорстокості – Ісус. Зовсім неземний! Мовчить. Відсторонений від бою земних чудовиськ. Цієї миті Ісус справді Цар іншого

Царства. Він – над сутичкою. Він вищий за смерть!

Він не принижується спробами виправдатися. Він спокійно приймає звинувачення священників і так само байдужий до виправдальних слів Пилата.

Він смиренно реагує на наклеп. Він неймовірно мужньо терпить бичування. Він іде на Голгофу, як на трон!

«...У світі було, і світ через Нього повстав, але світ не пізнав Його» (Ів. 1:10). Воістину, Цар не від цього світу!

І ось тому мій вибір важкий, але дуже важливий. Якщо я підтримую Пилата – адже він влада від Бога, – то стаю вбивцею істинного Царя! Якщо підтримую священників – адже вони помазанці Божі, – то разом з ними роблюся вбивцею справжнього Царя!

Я підтримую Ісуса, тоді моя дорога разом з Ним – на хрест! Саме тому Ісус залишився сам.

Потім Він воскрес, і чимало людей приєдналося до Нього. Проблема у світі вирішилася досить примітивно. Світ прийняв гуманістичну версію Христа, анітрохи не поступившись своєю необмеженою владою.

Церковне співтовариство охоче пристало на ці умови, адже під покровом влади земної вони отримали можливість вірувати в Ісуса Христа, не розлучаючись із цінностями цього світу.

Світло розчинилося в темряві. Темрява поглинула світло.

Але є й ті, хто переміг лукавого. Ціна, звичайно, велика. Однак придбання того варте: воскресіння та вічне життя! У Царстві Отця з Христом! Воно того варте.

Я за Христом! Я з Христом.

«І вони його перемогли кров'ю Агнця та словом свого засвідчення, і не полюбили життя свого навіть до смерті!» (Об. 12:11).

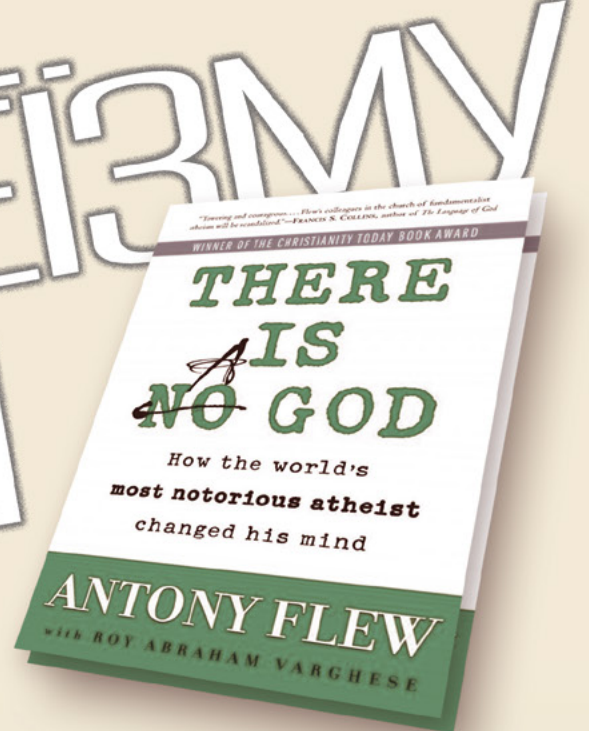
Юрій СИПКО

За визнанням самого Флю, на зміну його позиції щодо існування Бога найбільше вплинуло кілька аргументів. Насамперед це були філософські аргументи – перший і п'ятий з «П'яти шляхів» Фоми Аквінського (докази «від руху» та «від світоустрою»).

Чималу роль відіграли свідчення задуму у структурі молекули ДНК та нескоротна складність будови живої клітини. Генетичний код і гігантський обсяг інформації, які містяться в молекулі, а також ефективність методів передачі й обробки цієї інформації в кожній клітині організму спростовують можливість їхнього виникнення внаслідок сліпого випадку. Усе це свідчить про розумний задум.

«Сьогодні неможливо собі уявити побудову атеїстичної теорії виникнення життя та появи першого

Найбільш яскравим прикладом, що струснув основи атеїзму ХХІ століття, стало навернення до Бога відомого британського філософа-раціоналіста Ентоні Флю. Доктор Флю був провідним ідеологом світового атеїзму, автором бестселерів «Презумпція атеїзму», «Розумна тварина», «Атеїстичний гуманізм», «Шкода розчарувати, але я досі атеїст!» (Остання побачила світ усього за рік до його навернення.) Його лекції про необґрунтованість віри у Творця незмінно збирали повні аудиторії у провідних університетах світу, а монографія «Теологія і фальсифікація» була у списку найбільш цитованих філософських книжок другої половини ХХ століття.

І ось 2004 року всесвітньо відомий філософ публічно заявив, що помилявся. Всесвіт не міг виникнути з нічого сам по собі. Певно, він був створений Кимось, Хто перевершує наше розуміння. Незабаром світ побачила зовсім інша книжка доктора Флю – «Бог є. Як найвідоміший у світі атеїст змінив власну думку».

організму репродукування... – писав Флю. – Біологічне дослідження ДНК показало, що для виникнення життя потрібне воістину неймовірне поєднання безлічі різних факторів, а це, безсумнівно, призводить до висновку про участь у всьому цьому Того, Хто здатний творити... Сучасні факти переконали мене в абсурдності теорії, яка стверджує, що перший живий організм стався з неживої матерії, а потім шляхом еволюції перетворився на створіння надзвичайної складності... Зараз навіть сама думка про можливість походження першого організму, здатного до самовідтворення за сценарієм спонтанної природної еволюції, здається мені блюзнірською».

При цьому мислитель чудово усвідомлював, що питання існування Бога аж ніяк не обмежується сферою природознавства. Набагато важливішими є для нас аспекти особистих стосунків з Ним, які визначають і наш спосіб життя зараз, і нашу долю у вічності. Тому Флю, розуміючи ступінь свого впливу на послідовників, з гіркотою визнавав: «Мої помилкові

погляди, безсумнівно, вплинули на світогляд безлічі людей, і я хочу виправити ту величезну шкоду, яку я, мабуть, їм завдав».

Увесь світ набуває зовсім іншого значення і сенсу, коли ми дивимося на нього з погляду Творця. Григорій Сковорода у XVIII столітті вчив: «Прагни вершини – а отримаєш також і середину». Співзвучні цьому й слова Клайва Льюїса (також колишнього скептика, який знайшов у Господі основу

гармонійного світогляду): «Якщо ваша мета – на землі, то найбільше, що ви отримаєте, – це землю; якщо ж ваша мета – небеса, ви отримаєте небеса та землю, загорнуту в небеса». У світогляді, побудованому на вірі в Бога, гідне місце посідають і природознавство, і філософія, і історія, і етика, і всі інші сфери пізнання.

Д-р Сергій ГОЛОВІН

Сьогодні, Господи Боже, я відчуваю моторошний страх. Ніби все моє єство охоплено ним. Немає ні миру, ні спокою, є тільки один неприкритий страх: страх збожеволіти, страх прожити своє життя неправильно, страх відкидання та засудження і страх Тебе Самого.

О Господи, чому так важко здолати страх? Чому так важко дозволити Твоїй любові вигнати страх? Тільки після того, як я трохи попрацював фізично, мені здалося, що сила страху зникає.

Я не знаходжу в собі сили здолати його. Можливо, таким чином Ти просиш мене відчути, що відчуває безліч людей по всьому світові, охоплених зараз страхом: хто голодний і замерзає лютою зимою; хто потерпає від атак терористів; хто скніє у в'язницях, лікарнях і психіатричних клініках. О Господи, цей світ сповнений страху!

Перетвори мій страх на молитву за тих, хто боїться. Дозволь цій молитві надихнути серця інших людей. Може, тоді моя темрява стане світлом для інших, а мій внутрішній біль стане для них зціленням.

Адже Ти, о Господи, теж пізнав страх. Ти зазнав мук. Твої сльози і піт свідчили, що Ти був настрашений.

Боже, зроби мій страх частиною Твого, щоб страх, який я відчуваю, привів мене до світла, а не до темряви, дав мені нове розуміння надії, дарованої Тобою на хресті.

Амінь.

Генрі НУВЕН

ПРОХАННЯ ПРО МИЛІСТЬ

СТРАЖДЕННЯ

Деякі християнські церкви в багатих і розвинених країнах охоче підтримують служіння церков у країнах з менш розвинутою економікою або з іншим соціальним устроєм. Слава Богу, що християни церков, які не знають ні потреб, ні переслідувань, сповнені любови та співчуття до тих людей, які живуть в інших економічних і політичних умовах.

Кілька місяців тому пастор однієї з таких церков вирушив до Індонезії. Благополучно доставшись місця призначення, він побачив групу християн, які приїхали його зустріти. Вітаючись з ними, він простяг руку молодій християнці. Погода видалася негостинною: було холодно, вітряно, люди ходили в теплому одязі. Дівчина, одягнена в пальто, привітно усміхнулася й подала йому ліву руку. Пастор, що вже простяг праву, зніяковіло

вибачився, заявивши, що його дружина теж шульга.

Прямуючи до автобуса, він звернув увагу на правий рукав пальта тієї дівчини: кисті не було. Трохи згодом він звернувся до неї з питанням, і ця молода християнка розповіла, як одного разу по дорозі з церкви її наздогнали молодики з вимогою навернутися до ісламу. У відповідь на відмову вони почали погрожувати, однак дівчина була невблаганною. «І не лякайтеся тих, хто тіло вбиває, а душі вбити не може; але бійтеся більше того, хто може й душу, і тіло вам занести в геєнні» (Мт. 10:28). Богобоязливність молодій християнці виявилася сильнішою за страх смерті. Після цього її повалили на землю, відсікли руку і залишили лежати в калюжі власної крові. «На муки тоді видаватимуть вас, і вбиватимуть вас, і вас будуть ненавидіти всі народи за Ймення Моє» (Мт. 24:9).

Наступна історія про літню жінку з Північної Кореї. Насамперед слід зазначити, що влада цієї країни виносить суворі вироки за віру в Ісуса Христа. У 2009 році, за повідомленням Держдепартаменту США, до довічного ув'язнення було засуджено дворічну дитину. Малюк проведе все своє життя в таборі, тому що в його батьків, які вірили в Ісуса Христа, вдома знайшли Біблію. А у 2011 році через релігійні переконання розстріляли жінку та її онука. Такі випадки, на жаль, не поодинокі, але ретельно приховані від зовнішнього світу.

Літня жінка, про яку йтиметься, одного разу спромоглася на зухвалий вчинок – перетнула кордон і опинилася на території Китаю. Корейська влада, однак, розшукала її та повернула до Північної Кореї, де судила й посадила у в'язницю. Одного не знала влада цієї країни – жінка була християнкою.

Тому засудили її до трьох років позбавлення волі. Інакше жінці загрожувала б найвища міра покарання – смертна кара. Такий суворий закон Північної Кореї: якщо в людини знайшли Біблію або ж почули, що вона свідчить про Бога, то її засуджують до найвищої міри покарання. У Писанні сказано: «Вас на суди видаватимуть... і поведуть до правителів та до царів ради Мене» (Мк. 13:9).

Отже, цю 60-річну жінку кинули в камеру, розраховану на 50 осіб, але там уже страждало 150 ув'язнених. У жахливих умовах антисанітарії та скупчення величезної кількості людей ув'язненим доводилося переступати через співкамерників, щоб пройти до туалету. А повернувшись, вони виявляли своє місце на підлозі зайнятим. Іноді вдавалося просити когось по-сунутись, а іноді, особливо вночі, доводилося стояти чимало годин.

ЦЕРКВА

Нещасна жінка опинилася в земному пеклі: тортури, побиття, приривання та огидна їжа.

У цих нелюдських умовах вона раптом відчула, що Бог спонукає її заснувати церкву. І де? У тюремних катівнях. Але якщо Бог говорить: «Треба», то – треба. Християнка, ризикуючи життям, почала придивлятися до жінок, шукаючи серед них тих, кому можна було б довіритися. Незабаром одна ув'язнена прийняла Христа у своє серце, і дві християнки почали спілкуватися у громадському туалеті – єдиному місці, де можна було якось усамітнитися. Їм ледве вистачало часу поспіхом помолитися, бо туди постійно хтось заходив.

Так минали тижні, місяці, і кількість навернених поступово зростала. Вони вставали в чергу, щоб у такий спосіб разом помолитися, і, якщо в туалет заходив хтось сторонній, то його пропускали

вперед, щоб потім провести в тому смердючому місці короткий час, разом прославляючи Бога. Це тривало три роки.

Коли ця християнка звільнилася, вона знову, ризикуючи життям, перетнула кордон. У 60 з гаком років вона дісталася Південної Кореї, де й нині живе під чужим ім'ям. Її, безперечно, шукають, і загроза смертної кари висить над нею як дамоклів меч. У своєму свідченні в одній з помісних церков, коли її запитали: «Що ви думаєте про проведені роки у в'язниці?», вона відповіла, що дякує Богові за ті випробування, а потім додала: «Як ті жінки пізнали б Господа, якби Він мене туди не направив?» Уся церква, почувши її відповідь, була зворушена. А по обличчі цієї мужньої християнки текли сльози.

Ще одна історія сталася в далекосхідному регіоні, цього разу в Китаї. Я дізнався про неї з ко-

роткого нарративу Юрія Сипка в журналі «Віра і життя». Слідчий викликав з камери пастора однієї підпільної церкви – викликав, як виявилось, для розмови. У таких випадках, коли побиття не досягає мети, слідчий змінює тактику, раптово стаючи «добрим» і «людяним». Отака напускна доброзичливість у поєднанні з м'якістю в голосі – не що інше, як витончена сатанинська хитрість, розрахована на те, щоб допитуваний став більш поступливим. «Як Мене переслідували, – то й вас переслідувати будуть» (Ів. 15:20). Але коли і це не діє, слідчий повертається до випробуваної мови грубости, погроз і побоїв. Відбувалося це так:

*Його на допит відвели,
Щоб катувати, як раніше.
Та вперше здивувать змогли –
Бо не кричав на нього слідчий.*

*«Про віру розкажи свою,
Повідай заповіді знову:
Підживлю душу я свою,
Бо для життя в них настанова.»*

*І пастор називав підряд...
А в мить, коли він був на п'ятій,
Його спинив раптово кат:
«Ти розумієш, як це свято?»*

*Чи матір любиш ти сповна?
Чи слухаєш її, лелієш?
Страждає за тебе вона!
Мене, гадаю, розумієш?»*

*Натиснув кнопку під столом –
Раптово двері відімкнули
І жінку з зраненим чолом
В кімнату рвучко уштовхнули.*

*«Стара, не хочеш допомогти?
Й тобі допомогти ми в силі.
Бо ніч тобі не протягти,
І син – до рання у могилі.»*

*Мені б адреси, імена –
Обох вас відпуцу додому.
Бо смерть – навіщо вам вона?
Живіть собі на світі цьому!»*

*«Як бути, мамо? – син спитав. –
Любови й віри ти нас вчила.
Ледь-ледь стоїш ти на ногах...
Невже чекає нас могила?»*

*І тихо так на мову ту
Ось що відповіла небога:
«Я відійду вже в ніч оцю,
Ти ж, сину мій, тримайся Бога.»*

*Упали сльози на рукав,
І син сказав, рішуче й прямо:
«Начальнику, правда твоя,
Повинен слухатись я маму.»*

У Посланні до євреїв перераховано імена героїв віри: Рахав, Гедеон, Варак, Єфтай, Давид та інші. Всезнаючий Володар всесвіту знає імена всіх Своїх героїв, як знає ім'я кожної зірки. І можемо не сумніватися, що імена наших доблесних християнських мучеників теж незримі присутні в цьому почесному переліку імен.

Олександр СИБІЛЬОВ

Війна в Україні стала справжньою трагедією українського народу. Російські агресори не тільки вбили та покалічили сотні тисяч людей, а й зруйнували долі мільйонів українців, які, тікаючи від війни, залишили рідні домівки. Значна частина виїхала за кордон. Велика кількість людей переїхала в межах України в більш безпечні місця, таких назвали ВПО – внутрішньо переміщені особи, а простіше – переселенці. Таких ВПО тільки в Києві понад триста тисяч. Значній частині переселенців уже нікуди повертатися – їхнє житло зруйнували російські агресори. Практично всі, виїжджаючи з рідних місць, взяли із собою тільки документи та сумку з найнеобхіднішими речами. Опинившись у чужому місті, їм потрібно розпочинати життя спочатку – шукати житло, роботу, а в кого діти – дитсадок, школу. Буває дуже непросто все це знайти в незнайомому місті, де навіть ні з ким порадитися. І серед перших, хто приходить на допомогу таким людям, є християни. Ісус Христос говорив: «Я голодував, і ви дали мені їсти; мав спрагу, і ви Мене напоїли; чужинцем був, і ви Мене прийняли; нагий, і ви Мене одягли... Істинно кажу вам: усе, що ви зробили одному з Моїх братів найменших – ви Мені зробили» (Мт. 25:35, 36, 40). Служіння людям – це засадничі

основи християнства. За такими критеріями Сам Ісус буде оцінювати нас на суді Божому.

Місія «Світло на Сході» з початку повномасштабної війни допомогла продуктами й одягом десяткам тисяч переселенців. І кожен – це окрема трагічна історія, сповнена болю та страждань. Я наведу кілька таких історій.

***

Роман жив зі своєю мамою-пенсіонеркою в Бахмуті. Мама пережила два інсульти, дуже погано бачить, потребує догляду. Зарплати Романа та маминої пенсії вистачало на всі необхідні потреби, жили – не бідували. Коли почалися перші обстріли Бахмута російськими агресорами, Роман з мамою не збиралися виїжджати, та й нікуди. Перший дзвіночок щодо виїзду пролунав, коли Роман вирушив по воду. Попереду йшов чоловік, і раптом біля нього вибухнув снаряд. На очах Романа цього чоловіка просто розірвало. Завдяки волонтерам Роман з мамою добралися до Києва – зовсім незнайоме для них місто, де ні житла, ні роботи. Знайшли якесь житло, в якому довелося ділити місце з кількома родинами. Постійні крики, г'яні сварки... На краще житло коштів не вистачало. Коли потрібно було оформлювати документи, Роман

намагався ходити пішки, економлячи на транспорті. Але якось попав під дощ, і його єдине взуття порвалося. Перш ніж придбати продукти, Роман обходив кілька крамниць, щоб купити найдешевший хліб, найдешевшу картоплю, найдешевші макарони. Тепер довоєнне життя в Бахмуті здавалося раєм. Через деякий час Роман дізнався, що будинок, де вони з мамою жили в Бахмуті, загарбники повністю розбомбили. У місію «Світло на Сході» чоловік прийшов по продукти, там ми з ним і познайомилися. Почувши Євангеліє, він щиро покаявся та запросив Ісуса Христа у своє серце й життя як Господа і Спасителя. Я запропонував Роману відвідувати служіння нашої церкви «Звістка радості». Потім він пройшов курс з основ віри і прийняв водне хрещення в нашій церкві. Роман постійно дякує Ісусу за нове життя, за мир у серці, за справжню надію. Тепер уже наш брат у Христі активно служить переселенцям і в нашій церкві, і в нашій місії. Я був вражений, коли бачив, з якою любов'ю і терпінням розмовляв Роман з переселенцями, які іноді бувають знервованими та нетерплячими.

ВІЙНИ

***

Ще одна історія Олени з Херсонської області. У перші ж дні війни її син пішов захищати Україну. А незабаром Олена опинилася під російською окупацією. Дуже не хотіла залишати рідну домівку, а ще більше терпіти звірства окупантів. Про «зелений коридор» для біженців ніхто не домовлявся, тому довелося тікати на свій страх і ризик. Спершу потрібно було пройти 15 російських блокпостів, щоб дістатися до своїх. Олена та її рідні виїжджали в липні 2022 року. Мало того, що загарбники вимагали великі гроші за дозвіл виїхати з окупованої території, а ще й знущалися над українцями. Я наведу тільки деякі факти. Українців тримали в полі під пекучим сонцем вісім днів. Одній жінці прийшов час народжувати. Про те, щоб її випустити, окупанти не хотіли навіть слухати. У таких спекотних умовах і жахливій антисанітарії вона народила дитячко, яке згодом померло. Багато людей втрачало свідомість, бо на сонці було майже 50 градусів, а схватись нікуди. Деякі люди так і померли в дорозі. Одна жінка, яка їхала в автобусі з багатьма людьми, почала знімати на мобільний телефон. Коли вороги це помітили, то відкрили стрілянину по автобусу. І взагалі, протягом усієї дороги то тут, то там були розстріляні

автомобілі з мертвими цивільними людьми, серед яких і діти. Нарешті Олена дісталася до своїх. Син просто з фронту домовився зі своїми друзями, щоб маму зустріли й попіклувалися про неї. Олена приїхала в Київ, де зараз складно і з житлом, і з роботою, бо дуже багато переселенців. Ми в нашій церкві постійно організуємо зустрічі із сім'ями військових, де за столиками, у теплій сімейній атмосфері спілкуємося, молимося, обговорюємо різні теми з Біблії, і, звичайно ж, допомагаємо продуктами, одягом. Олена охоче приходила на ці зустрічі, була дуже відкритою. Кілька тижнів тому її єдиного сина вбили агресори. Горю матері просто не було меж. Я намагався її втішити, як тільки міг, але в мене це погано виходило. Через деякий час Олена запитала: «А можна я й надалі приходитиму до вас? Мені це зараз так необхідно». Вона досі приходить... Ми бачимо, як Сам Бог її втішає.

* * *

Ще одна переселенка з Донецької області, Надія, дізнавшись, що команда «Світло на Сході» вирушає на Донбас, дуже просила, щоб ми привезли звітти документи, які вона забула, виїжджаючи з чоловіком до Києва. Ми домовилися зустрітися з людиною, яка й передасть нам документи. Яке ж було моє здивування, коли замість документів нам передали дві трилітрові банки солених огірків і дві шестилітрові каністри томатного соку. Я уточнив, можливо щось переплутали, але ця людина сказала, що саме це і просила передати Надія. Незабаром жінка зателефонувала мені й зі сльозами почала вибачатися за свій обман. Виявилось, що її чоловік хворий на рак, пройшов уже п'ять циклів хіміотерапії, йому дуже зле, практично нічого не їсть. Єдине, що він просить – це домашніх солених огірків і домашнього томатного соку. Надія весь час повторювала: «Мені так соромно! Вибачте».

Таких історій в Україні зараз мільйони. Ісус Христос попереджав, що будуть тяжкі часи, страждання, війни... «І це дасть вам нагоду свідчити» – ось на що

звертає увагу наш Господь. Сам Ісус ходив містами й селами, проповідував Євангеліє та закликав людей до покаяння. Безумовно, Христос піклувався і про фізичні потреби людей, годував їх. Але розумів, що продукти люди з'їдять і нічого не залишиться. А те, що Він дасть у духовному плані, має вічні цінності, які ніколи не втратять важливості. Ба більше, від того, чи приймуть люди ці цінності, чи відкинуть, повністю залежить і їхнє земне життя, і справжнє щастя. А найголовніше – від цього залежить, де людина проведе

вічність: у раю чи пеклі. Тому ми і стараємося наслідувати приклад Ісуса. Даючи людям їжу та одяг, ми розповідаємо їм Євангеліє. Ось деякі відгуки переселенців.

«Дякуємо за вашу допомогу, за увагу до людей у скруті, дуже приємно відчувати вашу турботу. Лекція залишає глибокі відчуття у серці, цікава й повчальна. Я думаю, багато людей замислиться про зміни у своєму житті!»

«Щиро дякую за допомогу, за чудову й до глибини душі зворушливу проповідь, за гарні книжки, які ми взяли для онучок. Дякую, що опікуєтеся переселенцями».

«Дякую за допомогу, за вашу справу, за те, що несе світло людям. Кожен, хто приходить по гуманітарну допомогу, отримує значно більше, ніж речі, які підтримують фізичні сили. Кожен слухач, усвідомивши почуте, набуде сил душевних, переосмислить сенс життя».

«Велика подяка місії "Світло на Сході" за продуктову допомогу та цілющу проповідь».

«Дуже дякуємо за допомогу і матеріальну, і духовну. Сьогодні ви змусили нас замислитися над своїм життям, зробити висновки і, можливо, рішуче змінитися. Щиро дякуємо!»

«Дякую за допомогу! Почула для себе дуже важливу інформацію, почала читати Біблію».

«Щиро дякую за вашу допомогу. Усе дуже продумано, чітко... А від лекції про Біблію я і мій чоловік просто в захваті. Усю дорогу додому обговорювали ту інформацію, яку ви до нас донесли».

«Щиро дякую за допомогу – матеріальну й духовну. У всі часи добре слово допомагає, лікує, а в темні часи – особливо. Ваша місія – промінь світла в темряві».

Дорогі друзі! Бог закликає нас бути світлом у темряві. І в тяжкі часи випробувань, часи війни, Він відкриває нам неймовірні можливості бути Його співпрацівниками у спасінні людей. Максимально використовуйте ці можливості для Божої слави!

Віктор ТАНЦЮРА

Я ПАМ'ЯТАЮ...

Дякую всім співробітникам, журналістам, кореспондентам за цікавий журнал «Віра і життя».

Журнал читаю з 1994 року, відколи стала відвідувати церкву. Його привозив нам пастор Яків Миколайович Дігтяр. Він організував у місті богослужіння євангельських християн (орендували зал у ДК). Ми читали журнали, передавали одне одному, обговорювали. Адже нічого такого раніше не читали! Нас зі шкільної лави переконали, що Бога немає.

Тоді люди потягнулися до Бога. Дух Святий розпочав Свою роботу в їхніх серцях. У 1993 році в нашому місті збудували православний дерев'яний храм. І люди, взявши у нас Нові Заповіти, йшли до православної церкви по дозволи читати.

Я пам'ятаю свої перші відвідини церкви. Ми співали духовні пісні та псалми на славу Господа. Серце моє тріумфувало! Я плакала крадькома, намагаючись дивитися в стелю, щоб ніхто не побачив моїх сліз. Але пастор таки побачив мене і на весь зал сказав, що деякі приходять на богослужіння стелю розглядати. Пізніше одна сестра підтримала мене, що не треба соромитися своїх сліз, адже це Святий Дух очищає мене. Сказала, що треба покаятися. «А в чому каятися?» – здивувалася я. «У гріхах, – відповіла вона, – і хреститися треба». «У православній церкві?» – «Ні, водне хрещення вірою треба прийняти».

Покаялась я 1994 року і лише за два роки вирішила охреститися. Усе переймалася, чи не секта. Але мені так добре було в церкві! Я відчувала, що там моє місце.

Через багато років у нашому місті збудували євангельську церкву, а ось журналів, на жаль, не стало. Але Бог добрий, і вже дев'ять років, як ми знову їх читаємо!

У вашому журналі ви друкуєте вірші Миколи Водневського, а ми співали пісні, покладені на його вірші. Друкуйте, будь ласка, й надалі його вірші та статті й обов'язково повторюйте, що це він заснував журнал.

Дуже сподобалася стаття про Водневського під назвою «Людина, що співає в ніч» Івана Лещука (№ 3/2018). Я припускаю, що Іван теж співає і надзвичайно вразливий. Ця стаття мене неабияк зворушила. Мабуть, він особисто знав Водневського. Перший абзац я прочитала кілька разів і плакала, наче він про мене написав. Звертаюся до Івана: «Напишіть, будь ласка, ще раз про нього!»

Мені подобаються статті Надії Орлової. Читаєш, читаєш і думаєш, а де розв'язка? Але читаю терпляче... А розв'язка аж в останньому абзаці. Яюсь вирішила спочатку прочитати останній абзац у статті, але нічого не зрозуміла, тож довелося прочитати із самого початку. Чудовий висновок зробила Надія в одній статті: «Якщо в нашому житті всю славу віддаємо Христу, тоді воно сповнене чудес» (№ 3/2021). Ця письменниця глибоко знає психологію!

Дуже подобаються статті Віктора Танцюри. Вони короткі та змістовні. Про них я розповідаю іншим: про те, як Бог допомагає людям.

У проповідях Павла Мінаєва підкреслюю значуще (та й в інших авторів теж, то мені легше запам'ятовувати прочитане). Наприклад, звернула увагу на фразу: «Християнство ґрунтується на порожній труні» (№ 3/2021). Я ніколи раніше не чула такої думки.

Вірші, які припали мені до серця, я читаю на богослужіннях (фото 1). А статті, які сподобалися, я насамперед усім рекомендую читати.

Вальдемар Цорн має глибокі повчальні статті. У проповіді «Притча про нас» (№ 4/2018) багато для себе зрозуміла, а наприкінці написала: «Дякую!»

Статті Шириной Досової читаю з радістю. Коли їх бачу, очікую дізнатися щось нове й цікаве. Читаю яюсь, як вона одному солдатику на вокзалі Євангеліє від Івана подарувала, а він сказав їй, що в житті жодної книжки не прочитав. Ось і мій син не любить читати. Дізнаюся далі, як солдат так захопився читанням, що не помітив, як пролетіла ціла година. За цей час жодного разу не згадав про цигарки. От би мій син так зацікавився. Я за нього вже 30 років молюся, а він усе пиячить. Сили мої йдуть, а радість тільки в тому, що про Бога співаю і з радістю, і зі сльозами.

Надсилаю вам кілька світлин як свідчення того, що ваш журнал потрібний. Ми використовуємо його на курсах «Альфа» для християн-початківців (фото 2). Читає Тетяна Тирлова. А на третій світлині – Віра Чистякова. Цій сестрі виповнилося 84 роки, у церкві вона з 1992 року. Віра Петрівна – інвалід, але ніколи не занепадає духом і завжди за все дякує Богові. Ваші журнали вона дає читати іншим: медсестрі, соціальному працівнику, сусідам і тим, хто приходить її відвідати.

Слава Богу за все!

Надія НЕМАНОВА

ДЖЕРЕЛА РОЗРАДИ

Вітаю вас, брати і сестри у Христі!

Читаю журнал «Віра і життя» з 1999 року. Читаю щоразу від першої до останньої сторінки. З нетерпінням чекаю на вихід кожного нового номера.

Буває, що та чи інша стаття при першому читанні не торкається серця, але пізніше знаходжу відповіді на свої питання й переживання. Зростаючи в Господі, зростаю в розумінні. Особливо запам'ятовуються рубрики: «Проповідь», «Духовна стаття», «Пережите». Завжди любила християнську поезію, особливо духовні вірші. А світлини, які використовують в оформленні, завжди дуже доречні й несуть у собі гармонію і красу.

Збираю журнали за рік і переплітаю в окремі томи. Даю читати всім, хто цікавиться (з поверненнями!), а потім ділимося враженнями. Буває багато питань і гарячих дискусій. Прошу щодня в Господа особливого благословення на всіх вас, любі, а також на читачів, які допомагають добровільними пожертвами на підтримку журналу.

Господи, благослови всіх трудівників на Твоїй ниві!

Тетяна ГЕЛАДЗЕ

ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ ЗІ СТОРІНКИ 11

1. Давид (1 Сам. 17:13–14).
2. Ахітофел (2 Сам. 11:3, 27; 23:34).
3. Йосафата (1 Цар. 22:50).
4. Шукати й досліджувати мудрість все, що робилось під небом (Екл. 1:13).
5. Амос (Ам. 5:4).
6. Наверненого Савла (Дії, 9:26–29).
7. Перед апостолом Петром і ангелом (Дії, 12:9–10).
8. Перше послання Івана (3:12).
9. Фіва (Рим. 16:1–2).
10. За звіщання таємниці Христової (Кол. 4:3).

ІЛЮСТРАЦІЇ ДО СТАТЕЙ

- с. 3 © «Ісус перед Іродом». Кадр із фільму «Ісус», 1979
 с. 4 © Pressmaster / shutterstock.com
 с. 6 © Ollyy / shutterstock.com
 с. 7 © Jaren Jai Wicklund / shutterstock.com
 с. 10, 12 © http://baptistru.info
 с. 14 © Triff / shutterstock.com

- с. 16 © SFIO CRACHO / shutterstock.com
 с. 18 © Kotkoa / shutterstock.com
 с. 20 © Viesinsh / shutterstock.com
 с. 21 © «Христос перед Пилатом», 1881, Михайл Мункачи
 с. 23 © Kenneth Sponsler / shutterstock.com
 с. 24 © Elena Dijour / shutterstock.com
 с. 32 © Кадр із фільму «Life of Jesus», 2004

ВІРА І ЖИТТЯ

Засновник
 РО «УМТ "СВІТЛО НА СХОДІ"»
 Видається на добровільні пожертви читачів.
 Виходить шість разів на рік. Тираж 15 000 прим.

Головний редактор Василь Давидюк
Редакційна колегія:
Павло Давидюк
Олена Зенченко
Анна Назаренко
Інна Анохіна
Олег Блощук (переклад віршів з російської)
Микола Давидюк
Вальдемар Цорн

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
 Свідоцтво про державну реєстрацію:
 серія КВ, № 23369-13209ПР від 24.05.2018.

Передплатний індекс – 49283

Адреса редакції в Україні:
 РО «УМТ "СВІТЛО НА СХОДІ"»,
 вул. Хорольська, 30, м. Київ, Україна, 02090;
 тел.: 044-296-86-39; 296-87-69;
 e-mail: viz@sns.org.ua; адреса сайту: www.sns.org.ua

Адреса редакції в Німеччині:
 LICHT IM OSTEN, Postfach 1340,
 70809 Korntal, GERMANY
 Телефон: 0711-83-99-08-23; факс: 0711-83-99-08-4;
 e-mail: wzorn@lio.org

Адреса представництва у США:
 USA, Light in the East, P.O. Box 185,
 Orangevale, CA 95662
 Tel.: 916-348 33 88; e-mail: liteusa@lio.org

Оформити передплату на журнал, надсилати листи
 і матеріали можна за будь-якою з наведених адрес.

Пожертвування можна надсилати за реквізитами:
 РО «УМТ "СВІТЛО НА СХОДІ"»,
 IBAN: UA38305299000026006000117462
 АТ КБ «Приватбанк» м. Києва
 Код ЄДРПОУ / ІНН: 14300272

У призначенні платежу вказати:
 «Пожертвування на журнал ... (назва журналу)»,
 ПІБ, адресу і номер телефону отримувача журналу.

Пожертвування із західних країн можна надсилати
 чеками на адресу редакції в Німеччині
 або переказами на банківський рахунок:
IBAN DE0760450050009916425
SWIFT/BIC SOLADES1LGB
 Kreissparkasse Ludwigsburg

Видання й розповсюдження журналу залежать від молитовної та матеріальної підтримки читачів!

Позиція редакції не завжди співпадає з позицією авторів надрукованих матеріалів.
 Рукописи, надіслані до редакції, рецензуванню та поверненню авторам не підлягають.

Комп'ютерна верстка та дизайн: Йордан Пєянські, Микола Давидюк
 © «СВІТЛО НА СХОДІ», 2024.

ISSN 1610-9120
 Номер підписано до друку 26 січня 2024 р.
 Надруковано ООО «Новий друк»,
 вул. Магнітогорська, 1, м. Київ, Україна,
 02094.

На обкладинці:
фото з архіву «Світло на Сході»

liolib.org

І СКАЗАЛИ ДО НЬОГО ВОНИ: «ДЕ ОТЕЦЬ ТВІЙ?»
ІСУС ВІДПОВІВ: «НЕ ЗНАЄТЕ ВИ НІ МЕНЕ,
НІ МОГО ОТЦЯ. ЯКБИ ЗНАЛИ МЕНЕ,
ТО Й ОТЦЯ МОГО ЗНАЛИ Б».

ІВ. 8:19